

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “การถ่ายทอดความหมายความฉลาดทางอารมณ์ในละครโทรทัศน์หลังข่าว” เป็นการศึกษาเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่มุ่งศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ที่ถูกถ่ายทอดผ่านตัวละครในละครโทรทัศน์ที่แพร่ภาพออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำในช่วงเดือนพฤษภาคม – กันยายน พ.ศ. 2542 จำนวนละครโทรทัศน์ที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 3 เรื่อง คือ ละครโทรทัศน์เรื่องคุณชาย รักสุดท่ายที่ปลายฟ้า และโดดเดี่ยวไม่เดียวดาย โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ แนวคิดเรื่องตัวละครมาเป็นกรอบในการศึกษา ในการศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์นั้นเป็นการศึกษาพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้น ตัวละครจึงถือเป็นหน่วยการวิเคราะห์ที่สำคัญในงานวิจัยครั้งนี้

บทบาทและบุคลิกของตัวละคร (Characterization) ในละครโทรทัศน์หลังข่าวสามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภท คือ ตัวละครเอกฝ่ายดี ตัวละครเอกฝ่ายร้าย ตัวละครประกอบฝ่ายดี และตัวละครประกอบฝ่ายร้าย ละครโทรทัศน์หนึ่งเรื่องจะมีตัวละครประมาณ 20-30 คน มีตัวละครเอกฝ่ายดีโดยเฉลี่ยเรื่องละ 2-3 คน ตัวละครเอกฝ่ายร้ายโดยเฉลี่ยเรื่องละ 0-1 คน ตัวละครประกอบฝ่ายดีโดยเฉลี่ยเรื่องละ 20 คน และตัวละครประกอบฝ่ายร้ายโดยเฉลี่ยเรื่องละ 2-3 คน โดยส่วนใหญ่ตัวละครจะมีบุคลิกลักษณะนิสัยและพฤติกรรมแบบ Static Characters คือ ตัวละครจะมีบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่คงที่ตลอดตั้งแต่เริ่มเรื่องจนจบเรื่อง ไม่ว่าจะประสบการณ์ สถานการณ์ เวลา ฯลฯ จะเปลี่ยนไปก็ตาม เช่น บทบาทฝ่ายดี ได้แก่ โด่ง คุณมหา พิมมาลา ชานนท์ แมงปอ ศรีนวล มยุริญ นิชา อุษา หรือบทบาทฝ่ายร้าย ได้แก่ เตี้ย สุลักษณ์ ใจ เป็นต้น นอกจากนั้นยังพบว่า มีตัวละครบางตัวที่มีบุคลิกภาพแบบ Dynamic Characters โดยตัวละครดังกล่าวจะมีบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ สถานการณ์ เวลา ฯลฯ ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ละม้ายทิพย์ และภัทรฯ ซึ่งเปลี่ยนแปลงบุคลิกจากร้ายกลายเป็นดี

ผลการวิจัยพบว่า ละครโทรทัศน์หลังข่าวมีการถ่ายทอดความฉลาดทางอารมณ์ทั้ง 5 ลักษณะผ่านพฤติกรรมของตัวละคร อันได้แก่ ลักษณะความสามารถในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น (Empathy) ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Social Skill) ความสามารถในการตระหนักรู้ในตนเอง (Self Awareness) ความสามารถในการบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเอง (Self Regulation) และความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ (Motivation) โดยตัวละครแต่ละตัวจะมีพฤติ

กรรมความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทและบุคลิกลักษณะนิสัยที่ตัวละครนั้นได้รับ จากการศึกษาพบว่า

- 1) ตัวละครเอกฝ่ายดีของเรื่อง ส่วนใหญ่จะมีลักษณะพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ทั้ง 5 ลักษณะ โดยลักษณะที่ปรากฏเด่นชัดที่สุด คือ ลักษณะความสามารถในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น (Empathy) และความสามารถในการบริหารและจัดการกับอารมณ์ของตนเอง (Self Regulation)
- 2) ตัวละครประกอบฝ่ายดี อาจมีลักษณะพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะความฉลาดทางอารมณ์หรือไม่ก็ได้ ผลการศึกษาชี้ว่า ตัวละครดังกล่าวจำนวนมากว่ากึ่งหนึ่งมีลักษณะพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้อง
- 3) ตัวละครเอกและตัวละครประกอบฝ่ายร้ายล้วนมีลักษณะพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ทั้ง 5 ลักษณะ ลักษณะที่โดดเด่นที่สุด คือ ขาดลักษณะความสามารถในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น (Empathy) และทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Social Skill)

กล่าวโดยสรุปก็คือ ตัวละครถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ถูกใช้ในการถ่ายทอดลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ โดยตัวละครจะแสดงบทบาทและพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา ตัวละครหนึ่ง ๆ จะถ่ายทอดลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ผ่านบทบาท บุคลิกลักษณะนิสัย และพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ หรืออาจถ่ายทอดออกมาเพียงด้านใดด้านหนึ่งก็ได้ โดยส่วนใหญ่ตัวละครเอกฝ่ายดีของเรื่องมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ ในทางตรงข้ามกันตัวละครเอกและตัวละครประกอบฝ่ายร้ายนั้นจะมีพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะความฉลาดทางอารมณ์โดยสิ้นเชิง ส่วนตัวละครประกอบฝ่ายดีอาจมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะความฉลาดทางอารมณ์หรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะนิสัยที่ตัวละครนั้น ๆ ถูกกำหนดมา การวิจัยครั้งนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่า ละครโทรทัศน์ซึ่งคนทั่วไปคิดว่าเป็นเพียงสื่อเพื่อความบันเทิงนั้น มิได้ทำหน้าที่ให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมเพียงอย่างเดียว แต่ยังทำหน้าที่ในการถ่ายทอดแนวความคิดเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ออกสู่สายตาของผู้ชมอีกด้วย

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างของละครโทรทัศน์หลังข่าวมีเวลาทับซ้อนกันในการออกอากาศ ทำให้เป็นอุปสรรคในการสำเนาเทปโทรทัศน์ เนื่องจากต้องใช้อุปกรณ์มากกว่า 1 ชุดในการจัดทำสำเนา เช่น โทรทัศน์ เครื่องบันทึกเล่นเทปโทรทัศน์
2. บทโทรทัศน์เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่ง หากแต่ผู้ผลิตรายการละครโทรทัศน์บางรายอาจไม่สามารถมอบแก่ผู้วิจัยได้เนื่องจากติดปัญหาทางด้านลิขสิทธิ์ หรือด้านอื่น ๆ ซึ่งผู้วิจัยจำเป็นต้องสร้างขึ้นเองจากการชมเทปโทรทัศน์ อาจทำให้ความหมายคลาดเคลื่อนไปจากความตั้งใจเดิมของผู้ประพันธ์บ้าง
3. การวิจัยนี้มุ่งเน้นที่จะแสวงหาปริมาณความมากน้อยของลักษณะพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละคร จึงอาจทำให้ผลการศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ขาดมิติด้านพัฒนาการของตัวละครในเชิงลึกไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ละครโทรทัศน์

1. ควรศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ที่ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อละครโทรทัศน์ในแง่มุมของผู้บริโภคหรือผู้รับสื่อละครโทรทัศน์
2. ควรศึกษาองค์ความรู้ในเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มผู้ผลิตรายการละครโทรทัศน์
3. ควรศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ในเนื้อหาของสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ